

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos 4/2015. számú, „Egy új digitális etika felé: adatok, méltóság és technológia” című véleményének összefoglalója

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)

(2015/C 392/08)

Az európai adatvédelmi biztos egy független uniós intézmény, amely a 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 41. cikkének (2) bekezdése szerint felelős „A személyes adatok feldolgozása tekintetében [...] annak biztosításáért, hogy a közösségi intézmények és szervek tiszteletben tartásuk a természetes személyek alapvető jogait és szabadságait, különösen a magánélet tiszteletben tartásához való jogukat”, valamint „[...] a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos minden ügyben tanácsokkal lássa el a közösségi intézményeket és szerveket, valamint az érintetteket”. A biztost és a helyettes biztost 2014 decemberében nevezték ki, és kifejezetten megbízták azzal, hogy feladatait konstruktívabban és proaktívabban lássa el. Az európai adatvédelmi biztos 2015 márciusában közzétette öt éves stratégiáját, amelyben kifejti, hogyan kívánja teljesíteni az említett megbízatást, és e tekintetben hogyan számoltatható el.

Ez a vélemény a biztosnak az általános adatvédelmi rendeletről szóló korábbi véleménye nyomán született, amelynek célja az volt, hogy segítsen a fő uniós intézményeknek megfelelő konszenzus útján olyan működő, jövőorientált szabályokat hozni, amelyek megerősítik az egyén jogait és szabadságait. A mobil egészségügyre vonatkozóan 2015 elején kiadott véleményhez hasonlóan ez is az európai adatvédelmi biztos stratégiájának harmadik célkitűzéséhez kapcsolódik, vagyis a „digitális átállás” adatvédelmi kihívásaira próbál választ adni „a meglévő adatvédelmi elveknek a globális digitális küzdőtérhez illeszkedő testreszabásával”, az egységes digitális piacra vonatkozó uniós terveknek megfelelően. Ez összhangban van a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoportnak az új technológiák, például a „dolgok internete” használatának adatvédelmi szempontjaira vonatkozó megközelítésével, amelyhez az európai adatvédelmi biztos a csoport teljes jogú tagjaként járult hozzá.

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.”

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 1. cikke

A magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok az emberi méltóság védelme szempontjából ma fontosabbak, mint valaha. Az uniós szerződések és az Európai Unió Alapjogi Chartája is tartalmazzák ezeket a jogokat. Ezek teszik lehetővé, hogy az egyének kialakítsák saját személyiségüket, független életet éljenek, újtásokat hozzanak létre, és más jogokat és szabadságokat gyakoroljanak. Az Unió Chartájában meghatározott adatvédelmi elvek – a szükségesség, az arányosság, a tisztességesség, az adatminimalizálás, a cél korlátozása, a beleegyezés és az átláthatóság – a teljes adatfeldolgozásra, az adatgyűjtésre és az adatok felhasználására egyaránt vonatkoznak.

A technológia nem írhatja elő az értékeket és jogokat, ugyanakkor a viszonyuk nem fokozható le egy hamis dichotómiára sem. A digitális forradalom előnyökkel kecsegtet az egészség, a környezetvédelem, a nemzetközi fejlődés és a gazdasági hatékonyság területén. Az egységes digitális piacra vonatkozó uniós tervek alapján a felhőalapú számítástechnika, a „dolgok internete”, a nagy adathalmazok és más technológiák kulcsfontosságúak a versenyképesség és a növekedés szempontjából. Az üzleti modellek új módszereket fejlesztenek ki a személyes adatok előre nem látható célra történő tömeges gyűjtésére, azonnali továbbítására, összekapcsolására és újbóli felhasználására, amelyeket hosszú és átláthatatlan adatvédelmi politikákkal igazolnak. Ez az adatvédelmi elveket újabb nyomás alá helyezte, amely miatt át kell gondolnunk, hogyan alkalmazzuk azokat.

Napjaink digitális környezetében a jogszabályi megfelelés nem elég; mérlegelnünk kell az adatfeldolgozás etikai vonatkozásait is. Az uniós szabályozási keretrendszer már most is lehetővé teszi a rugalmas, eseti alapú döntéshozatalt, és védelmet nyújt a személyes információk kezelése során. A szabályozási keretrendszer reformja ebben előrelépést fog jelenteni. Vannak azonban mélyebb kérdések is, például hogy milyen hatással vannak az adatvezérelt társadalomban kialakuló trendek a méltóságra, az egyén szabadságára és a demokrácia működésére.

Ezeknek a kérdéseknek tervezési, filozófiai, jogi és erkölcsi vonatkozásai is vannak. Ez a vélemény kiemeli néhány főbb technológiai trendet, amelyek a személyes adatok elfogadhatatlan feldolgozásával járhatnak, vagy ütközhetnek a magánélethez való joggal. A digitális kihívásra adott válaszul egy „nagy adatvédelmi ökoszisztémát” vázol fel, egy etikai megfontolásokon nyugvó közös erőfeszítést, amely az alábbi négy tényezőre épül.

1. Az adatfeldolgozás jövőorientált szabályozása, a magánélet és az adatvédelemhez való jog tiszteletben tartása.

⁽¹⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

2. A személyes adatok feldolgozását meghatározó elszámoltatható adatkezelők.
3. Az adatfeldolgozási termékeknek és szolgáltatásoknak a magánéletet tiszteletben tartó megtervezése.
4. Az egyének autonómiájának biztosítása.

Az európai adatvédelmi biztos egy nyitott és ismereteken alapuló vitát szeretne ösztönözni az Unión belül és kívül, a civil társadalom, a tervezők, vállalatok, tudományos szakemberek, állami hatóságok és szabályozók bevonásával. Az európai adatvédelmi biztos hivatalánál felállítandó új uniós adatvédelmi etikai testület segíteni fog egy új digitális etika kidolgozásában, lehetővé téve, hogy a technológia által a társadalom és a gazdaság számára nyújtott előnyök olyan módon tudjanak megvalósulni, hogy erősítsék az egyének jogait és szabadságait.

4. Véggövetkeztetés: itt az idő a mélyebb kérdések megvitatására

A magánélet és az adatok védelme a megoldás része, és nem maga a probléma. Egyelőre a technológiát emberek irányítják. A lehetséges fejleményeket nem könnyű egyértelműen jónak vagy rossznak, kívánatosnak vagy károsnak, előnyösnek vagy hátrányosnak minősíteni, főként, ha több potenciális tendenciát kell egymással összefüggésben értelmezni. A döntéshozóknak, technológiai fejlesztőknek, vállalkozásfejlesztőknek és valamennyiünknek komolyan el kell gondolkodnunk azon, hogy szeretnénk-e, és ha igen, hogyan szeretnénk befolyásolni a technológia fejlődését és alkalmazását. Azonban ugyanilyen fontos, hogy az Unió sürgősen gondolja végig az etikai kérdéseket és az emberi méltóságnak a jövő technológiájában betöltött helyét.

Az adatvédelmi elvek már alkalmasnak bizonyultak arra, hogy az egyéneket és magánéletüket megvédjék a felelőtlen adatfeldolgozás veszélyétől. A mai tendenciák azonban teljesen új megközelítést igényelhetnek. Ezért új vitát kezdeményezünk arról, hogy az olyan elvek alkalmazása, mint a tisztességesség és a törvényesség, mennyire elégséges. Az adatvédelmi közösség új szerepet tölthet be olyan meglévő eszközök alkalmazásával, mint az előzetes ellenőrzés és engedélyezés – mivel nincs más testület, amely fel lenne szerelve az ilyen adatfeldolgozás vizsgálatára. Mivel a technológia, a globális innováció és az emberek összekapcsolódása szédítő sebességgel fejlődik, lehetőségünk van arra, hogy felhívjuk a figyelmet, felkeltsük az érdeklődést és konszenzust alakítsunk ki.

Bízunk benne, hogy e vélemény révén keretet tudunk nyújtani egy szélesebb körű és mélyebb vitához arról, hogy az Unió hogyan tudja sértetlenül megőrizni értékeit az új technológiák előnyeinek kiaknázása mellett.

Kelt Brüsszelben, 2015. szeptember 11-én.

Giovanni BUTTARELLI
európai adatvédelmi biztos